

Poul Dedenroth-Schou - Gyden 5 - DK-6000 Kolding

Tlf. +45 75 56 91 22 - Mobil +45 29 99 05 00 - Email: poul@dedenroth-schou.dk

Folketingets Kulturudvalg

Kolding, 19. november 2024

Nedenstående henvendelse, der er tidligere sendt enkeltvis til alle Folketingets politiske partiers kulturordførere, sendes hermed til Folketinget, så mine museumsfaglige bemærkninger til udvalget kan indgå som et offentligt bilag på sagen om Folketingets lovgivning vedrørende Nyborg Slot.

Anlægsloven vedr. Nyborg slot er nu fremsat og har været gennem 1. behandling i Folketinget. Hvis man kan se bort fra det faktum, at man med en anlægslov stort set tilsidesætter alle de hensyn, som ellers karakteriserer vores fredningslovgivning, så forekommer det, at begrebet "reversibilitet" er et nøglebegreb i forsvaret af denne særlov. Derfor kunne det være på sin plads at spørge, hvad Ministeren mener med "reversibilitet".

Som museumsdirektør på Koldinghus i perioden 1976-1993, hvor restaureringen foregik, var jeg tæt forbundet med restaureringen, med arkitekterne bag restaureringen og med den hidtidige bevaringspraksis vedrørende fredede bygninger og fortidsminder, herunder kravet om reversibilitet.

I modstrid med principperne bag restaureringen af Koldinghus har man for Nyborg slot valgt en meget voldsom løsning. Det var en ledetråd i restaureringen af Koldinghus, at alle bygningsperioder er ligeværdige dele af bygningens historie; de er udtryk for skiftende tiders muligheder, økonomisk, æstetisk og brugsmæssigt. Derfor blev alle spor af tidligere tiders bygninger og ombygninger bevaret i videst muligt omfang. De ændringer, der var nødvendige, blev udført således, at situationen før restaureringens påbegyndelse ("status quo ante") om nødvendigt ville kunne genskabes. På Nyborg slot vil projektet medføre irreversible ødelæggelser og skabe præcedens for en bølge af "særlige tilfælde" på andre fortidsminder.

Nyborg slot var indtil nedrivningen af de gule garnisonsbygninger et helstøbt historisk anlæg med fire intakte og tætte bygninger under tag. Bygningerne, der alle var omfattet af fortidsmindefredningen, repræsenterede hele fæstningens historie fra Valdemarernes borg i 1200-tallet over storhedstiden i renæssancen, svenskekrigenes ødelæggelser og tiden som garnisonsfæstning fra enevældens frem til 1913. Nu har man revet så kraftigt ned, at kun slottets vestfløj og østtårnet står tilbage. Dermed har man med et pennestrøg fjernet 500 års historie! Til gengæld vil man nu bygge et moderne cafeteria med industrikøkken, betonstøbt kælder og toiletter oven i fortidsmindet. Man bygger nye mure direkte ovenpå eksisterende ruinrester. Betonfundamenter og pæle i undergrunden betyder sammen med de gennemførte nedrivninger, at slottet aldrig igen kunne føres tilbage til "status quo ante".

Det ville være interessant at se argumenterne for, at projektet kan anses for at være reversibelt.

Det er min absolutte overbevisning, at brugen af ordet "reversibel" i forbindelse med det projekt, der skal fremmes af den nye lov, er misbrug af det danske sprog og tilsigter vildledning af politikere og offentlighed. Det foreliggende projekt kan på ingen måde betegnes som reversibelt. Jeg kan kun se, at denne særlov resulterer i "statsautoriseret hærværk" mod Nyborg slot.

Med venlig hilsen

Poul Dedenroth-Schou

Fhv. museumsdirektør, Koldinghus 1976-2013